

e-ISSN: 2630-6417

International Journal of
Social, Humanities and
Administrative Sciences
(JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8 Issue: 57
Year: 2022 October
Pp: 1441-1445

Arrival
18 August 2022
Published
25 October 2022

Article ID
65817
Article Serial Number
18

DOI NUMBER
<http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.65817>

How to Cite This Article
Durakoğlu, A. & Zabun, B.
(2022). "Felsefe Ders
Kitabının Değerler Açısından
İncelenmesi", Journal of
Social, Humanities and
Administrative Sciences,
8(57):1441-1445

International Journal of Social, Humanities
and Administrative Sciences is licensed
under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International License.
This journal is an open access, peer-
reviewed international journal.

Felsefe Ders Kitabının Değerler Açısından İncelenmesi

A Research into Philosophy Course Book in terms of Values

Abdullah Durakoğlu Beyhan Zabun

Doç. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Bolu, Türkiye
Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye

ÖZET

2019'da yayımlanan ve 2019- 2020 eğitim- öğretim yılından itibaren 10. sınıflarda felsefe derslerinde okutulan ders kitabının değerler açısından incelendiği bu çalışma için 22 değer listelenmiştir. Listelenen değerlerden 10'u Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretim programlarında 'kök değerler' olarak nitelendirilmektedir. Tüm öğretim programlarında olduğu gibi felsefe ders program çerçevesinde de öğrencilerin, milli, manevi, ahlaki, kültürel ve evrensel değerleri anlamaları hedeflenmiş ve öğretim programında 'Adalet', 'Dostluk', 'Dürüstlük', 'Özdenetim', 'Sabır', 'Saygı', 'Sevgi', 'Sorumluluk', 'Vatanseverlik' ve 'Yardımsızlık' kök değerler olarak tanımlanmıştır. Listede sıralanan diğer 12 değer ise kök değerlerle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Listede yer verilen diğer değerler; 'Estetik', 'Yardımlaşma', 'Arkadaşlık', 'Temizlik', 'Bilgelik', 'Özgürlük', 'Çalışkanlık', 'Aile', 'Hoşgörü', 'Alçakgönüllük', 'Dayanışma' ve 'Misafirperverlik'tir. Değerlendirme sonunda listede sıralanan değerlerden 8'ine hiç yer verilmediği görülmüştür. Diğer değerlere ise farklı sayılarla olsa da yer verildiği anlaşılmıştır. Sayıca en fazla yer verilen değer ise 'Bilgelik' olduğu ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bu sonuç, felsefenin de özüne uygun bir durumdur. Bir tür bilgi olan felsefe, doğası gereği bilgi ve bilgeliğe önem veren zihinsel bir etkinliktir. Çalışmanın sonunda ayrıca felsefe ders kitabında milli değerlere yeterli kadar vurgu yapılmadığı tespit edilmiştir. Ders programında öğrencilerin milli değerleri anlamalarının hedeflendiği göz önünde bulundurulduğunda ders kitabıyla bu hedefe ulaşılmasının zor olduğu ifade edilebilir. İnceleme sürecinde 'Vatanseverlik' değerine yalnızca bir defa vurgu yapıldığının ortaya çıkması bu iddiayı doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Ders Kitabı, Değerler

ABSTRACT

For the current study where the course book published in 2019 and having been taught in the philosophy course of 10th grade from the academic year of 2019-2020 onwards was investigated, 22 values were listed. Of these values listed, 10 values are regarded as "root values" in the curriculum of the Ministry of Education. As in all other curricula, the main idea in the philosophy curriculum is that students can understand national, spiritual, moral, cultural and universal values, and the values of 'Justice', 'Friendship', 'Honesty', 'Self-Control', 'Patience', 'Respect', 'Responsibility', 'Patriotism' and 'Helpfulness' were defined as root values. The other 12 values given in the list are thought to be related to root values. The other values given in the list are as follows: 'Aesthetic', 'Cooperation', 'Fellowship', 'Cleanliness', 'Wisdom', 'Freedom', 'Industriousness', 'Family', 'Tolerance', 'Modesty', 'Solidarity', and 'Hospitality'. At the end of the study, it was found that 8 values included in the list were not given any place. Other values were given places even if they were in different numbers. It was found that the value given a place the most was 'Wisdom'. This result is a case suitable for the essence of philosophy. Being a kind of knowledge, philosophy is a mental activity putting a premium on knowledge and wisdom in line with its nature. At the end of the current study, it was found that national values were not given enough emphasis in the philosophy course book. Based on the idea of the curriculum that students are expected to perceive national values, it is likely to say that it hard to reach this objective with the course book. Determining the fact that the value of 'Patriotism' was mentioned only once in the investigation process verifies this claim.

Keywords: Philosophy, Course Book, Values

1. GİRİŞ

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, 2019 yılında basılan ve 2019- 2020 eğitim- öğretim yılından itibaren ülkemizde liselerde felsefe derslerinde okutulan 10. sınıf felsefe ders kitabının Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretim programında 'kök değer' olarak nitelendirilen değerlerden hangilerine vurgu yapıp yapmadığını, vurgu yaptıklarına ise ne sıklıkla vurgu yaptığını ortaya koymaktır. Öğretim programında 8 kök değere yer verilmiştir. Çalışmada ayrıca 10. sınıf felsefe ders kitabında, 8 kök değerle ilişkili olduğu düşünülen diğer değerlerden hangilerine vurgu yapıp yapılmadığı da tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için değerler listesi hazırlanmış ve bu listede toplam 22 değere yer verilmiştir.

1.2. Yöntem

Bu çalışma betimsel nitelikli, nitel bir araştırmadır. Veriler doküman analizi yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak 22 değerden oluşan değerler listesi kullanılmıştır. Bu değerler Yaşayan Değer Listesi, UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) Değer Listesi, Rokeach'ın Değer Envanteri ve Türkiye Cumhuriyeti öğretim programlarında yer alan 10 kök değerden alınarak listelenmiştir. Saptanan değerler belirlenen formatta buldukları sayfa sayıları verilerek ayrıca ifadeler örneklendirilerek ortaya konmuştur.

2. DERS KİTABININ VE İLGİLİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI VE İÇERİĞİ

2.1. Kitabın Künyesi ve İçeriği

Kitabın Başlığı: Ortaöğretim Felsefe 10 Ders Kitabı

Kitabın Sayfa Sayısı: 152

Kitabın Yazarı: Uğur Eke.

Kitapta Bulunan Temalar/Üniteler/Bölmeler: 1. Ünite: Felsefeyi Tanıma, 2. Ünite: Felsefe ile Düşünme, 3. Ünite: Felsefenin Temel Konuları ve Problemleri, 4. Ünite: Felsefi Okuma ve Yazma

Kitabın Basıldığı Yayınevi: Tuna Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.

2.2. Kitap Şekil ve Sistematığının Kısa Tanıtımı

Kitap öğrencilerin, felsefeyi tanımalarını, felsefi düşüncenin özellikleri hakkında bilgi sahibi olmalarını, felsefi düşüncenin diğer düşünce türlerinden farklarını öğrenmeleri ve felsefi düşünmenin önemini kavramalarını sağlamak üzere hazırlanmıştır. Kitapta “Felsefenin Temel Konuları ve Problemleri” başlığı altında felsefenin alt disiplinlerine de yer verilmiştir. Bu başlık altında varlık, bilgi, bilim, ahlak, din, siyaset felsefeleri konu edinmiştir. Bu yönüyle kitap, öğrencilerin felsefenin alt disiplinlerini de tanıtmaya yönelik bir tarzda hazırlanmıştır.

Kitapta çok sayıda dar ebatlı görsele yer verilmiştir. Görsellerin büyük bir bölümü filozof ve mekân fotoğraflarından seçilmiştir. Görsellerin bir bölümü ise filozofların temsili resimlerinden oluşmaktadır. Konuların sunumundan önce ‘Düşünelim’ veya ‘Tartışalım’ başlığı altında öğrencilerin bu başlık altındaki metin veya görselle ilgili düşüncelerini sınıfa sunmaları ve fikirlerini tartışmaya açmaları için sorulara yer verilmiştir. Bu soruların hepsi açık uçludur. Ayrıca kitapta her ünitenin sonunda değerlendirme sorularına yer verilmiştir. Değerlendirme sorularının ise türleri farklıdır. Kitapta, ‘Değerlendirme Soruları’ başlığı altında ilgili üniteyle ilgili açık uçlu, çoktan seçmeli, doğru/ yanlış, boşluk doldurma ve eşleştirme türlerinden sorular sunulmuştur.

2.3. Kitabın Ele Alındığı Öğretim Programının Yapısı

Felsefe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin; insan, bilgi ve yaşanılan dünya ile ilgili sorular sormalarını, sorulara ilişkin düşünme ve akıl yürütmeye dayalı cevaplar arayarak oluşturdukları düşüncelerini sözlü ve yazılı bir şekilde ifade edip, tutarlı, temellendirilmiş ve güncel hayatla ilişkilendirilmiş bir şekilde düşünmelerini sağlamak ve felsefenin temel alanları ile soruları hakkında edinilecek bilgilerden hareketle, düşünce tarihi örnekleri üzerinden felsefi düşünceye, tarihsel ve bütüncül bir bakış açısı geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Ortaöğretim Felsefe 10 Ders Kitabında, bu amacı gerçekleştirebilecek biçimde konular ve sorular yer almaktadır.

Tüm öğretim programlarında olduğu gibi bu program çerçevesinde öğrencilerin, milli, manevi, ahlaki, kültürel ve evrensel değerleri anlamaları hedeflenmiş ve öğretim programında ‘Adalet’, ‘Doğruluk’, ‘Dürüstlük’, ‘Özdenetim’, ‘Sabır’, ‘Saygı’, ‘Sorumluluk’, ‘Vatanseverlik’, ‘Yardımseverlik’ kök değerler olarak tanımlanmıştır. Programda, ‘bu (kök) değerlerin öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına ve ilişkili olduğu alt değerlere, hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacağı’ ifade edilmiştir. Ancak Felsefe Dersi Öğretim Programı’nın sınıf düzeylerine ilişkin bölümü incelendiğinde yalnızca 10. sınıf düzeyine özgü hiçbir değer belirlenmediğinden hazırlanan Felsefe 10 Ders Kitabı aracılığı ile hangi değerlerin aktarılmaya çalışıldığı hususunda net bir bilgi yoktur.

Öte yandan Felsefe Dersi Öğretim Programı’nda hedeflenen kazanımlar sınıf düzeylerine göre belirlenmiştir. 10. sınıf düzeyiyle ilgili 18 kazanım belirlendiğinden Felsefe 10 Ders Kitabı da bu kazanımları karşılayacak biçimde hazırlanmıştır.

2.4. Kitapta Adı Geçen Değerler

Ortaöğretim Felsefe 10 Ders Kitabı’nın 12. sayfasında felsefe kavramının kökeninin sevgi anlamına gelen ‘philieo’ ile bilgelik anlamına gelen ‘sophia’ sözcüklerinden oluştuğu ifade edilmiştir. Bununla ilişkili başka bir kavram olan filozof ise bilgeliği seven ve bilgeliği arayan kişi olarak tanımlanmıştır.

Bir bilgi türü olan felsefe doğası gereği bilgi kavramını çekim merkezi olarak kabul eden düşünsel bir etkinliktir. İnsanın bilme merakının bir sonucu ortaya çıktığı için filozofların da en çok önem verdiği değerlerin başında ‘Bilgelik’ gelmektedir. Bununla birlikte bilgelik, çoklu anlama sahip olduğundan kolaylıkla tanımlanabilir bir kavram değildir.

Bilgelikle ilgili çok fazla şey bilme, çeşitli kaynaklardan ansiklopedik bilgiler biriktirme anlamına gelmediğinin kabul edilmesi gerekir. Buna göre bilgelik, belli bir zihinsel olgunluğa sahip olma anlamına gelir. Sorgulayıcı bir tutumla edinilen bilgileri sağlıklı kullanmayı ifade eder. Daha açık bir ifadeyle bilgelik, varlığın yapısına ve hayatın anlamına dair derinlikli bir vizyon, sorgulayıcı ve kuşatıcı bir düşünüm anlamına gelir (Cevizci, 2019: 16).

Kitapta ‘philieo’ nun sevgi anlamına geldiği ifade edilmiş ve bu değer de adına yer verilmiştir, ancak bilgelik ile kullanıldığından tek başına ‘Sevgi’ değerine vurgu yapılmamıştır. Ders kitabında asıl vurgulanmak istenen değer ‘Bilgelik’tir. Kitapta ‘Sevgi’ değerine yalnız ‘Bilgelik’ değeriyle ilişkisi içinde önem atfedildiğinden ‘Sevgi’

kavramının geçtiği bu ifade, ‘Sevgi’ değerini vurgulayan ifade olarak kabul edilmemiş ve bu nedenle aşağıdaki listede gösterilmemiştir.

Ders kitabında ‘Sevgi’ değerinin vurgulandığı ifadeye ilk kez 52. sayfada yer verilmiştir. Kitapta çocukları en çok mutlu eden şeylerin saygı ve sevgi olduğu ifade edilerek kitapta ‘Sevgi’yle birlikte ‘Saygı’ değerine de aynı cümle içinde vurgu yapılmıştır.

Bizi bir varlığa, bir konuya veya evrensel bir değere yönelten kalp hareketi olarak tanımlanan sevgi, ahlaki bakımdan bencillığe karşı bir davranış olarak kabul edilir. Zira Tolstoy’a göre hakiki sevgi, sevilen insan için kendi menfaatini bir kenara atmayı gerektirir (Bolay, 2018: 235).

Milli Eğitim Bakanlığı’nın öğretim programlarında kök değer olarak nitelendirilen saygı ise kişinin hakkını, hukukunu gözetmek, onun üstünlüğünü kabul ederek buna uygun tavır ve davranışlarda bulunmak anlamına gelir. Bu türden tutum ve davranışlarda bulunmanın iki boyutu vardır. Bunlardan biri sevgi kavramıyla ilişkilidir. Kişi, bir başkasına onu sevdiği için saygı ifadesi olan davranışları gösterebilir. Ondan korktuğu, çekindiği ve utandığı için de gösterebilir. Bu nedenle bazı saygı davranışlarında sevgi yönü ağır basarken, bazılarında da korku ve utanma yönü ağır basabilir (Şentürk, 2018: 219).

Kitapta adı geçen ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın öğretim programında kök değer olarak nitelendirilen bir diğer değer ‘Adalet’ tir. İlk kez 90. sayfada yer verilen bu değere, başta Sokrates olmak üzere Antik Yunan ve Stoa filozoflarının düşünceleri üzerinden vurgu yapılmıştır.

Hakların korunmasıyla ilgili bir kavram olan adalet, bu hakları ihlal edildiğinde uygun biçimde telafisini gerektirir. Örneğin, herhangi bir insan bunları ihlal etmeye kalkışırsa bu insanın suça orantılı olarak cezalandırılması gerekir (Moseley, 2005: 13). Genel olarak bakıldığında adaletin amacı, herkesin hak ettiğini almasıdır.

Kitapta adı geçen bir başka değer ‘Dürüstlük’ tür. Her insanın ve toplumun sahip olması gereken bir nitelik olan ‘Dürüstlük’ değerine kitapta ilk kez ‘Adalet’ değeriyle aynı ifade içinde ve yine 90. sayfada vurgu yapılmıştır. Söz ve davranışlarıyla kimseyi aldatmamak anlamına gelen dürüstlük en çok ahlaki mânâda doğruluk kavramıyla eş anlamlıdır. Ders kitabında ayrıca dürüstlüğün başka bir deyişle doğruluğun bir erdem olduğu da ifade edilmiştir.

Erdem, ahlaki bakımdan iyi nitelik ve üstün özelliklere verilen bir addır. Yardımseverlik, dürüstlük, cesaret iyi nitelikler arasında yer alır. Ahlakın temelinde yer alan bir kavram olan erdem, gerektiği takdirde özveride bulunmak ve iyilik yapmaya yönelme yönünde bir niteliğe işaret etmektedir (Cevizci, 1997: 252). Antik Yunan’da da erdem olarak görülen ‘Dürüstlük’ Milli Eğitim Bakanlığı’nın öğretim programında kök değer olarak nitelendirilmiş ancak bu değerın adı kitapta yalnız üç defa geçmiş, bir kez de vurgu yapılmıştır.

Ders kitabında yalnız bir kez vurgu yapılmasına rağmen en çok adı geçen değerlerden biri, ‘Özgürlük’ tür. Kitapta ilk kez 91. Sayfada yer verilen bu kavrama, 1948 Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi ile 1950 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin temel hakları arasında sayıldığı ve bu nedenle güvence altında olduğu ifade edilerek ilk kez 113. sayfada vurgu yapılmıştır.

Genel anlamıyla bireyin kendi kendisini belirlemesi, denetlemesi, yönlendirmesi durumu şeklinde tanımlanabilecek olan özgürlük, ahlaki öznenin kendi tercihlerine ve iradesinin buyruklarına göre eyleyebilmesi durumudur (Cevizci, 1997: 252). Ancak bu tanım çerçevesinde düşünerek özgürlüğü, insanın keyfine göre davranması, içgüdülerine göre hareket etmesi biçiminde gören bir anlayışa sahip olmamız yanlıştır. Bu tür bir durum, özgürlük değil de bunun tam tersi kölelik olur. Böyle bir anlayışın kabul edilmesi durumunda hayvanları tüm varlıklar içinde en özgür varlıklar olarak görmemiz gerekir (Cevizci, 2012: 133). Oysa hayvanlar, içgüdüleriyle donatıldıklarından ve özgür bir iradeye sahip olmadıklarından özgür değillerdir. İnsan ise özgür bir varlık olmakla birlikte özgürlüğünün bir sonucu olarak davranışlarından sorumludurlar. Çünkü özgürlük, yaptığımız eylemlerin arkasında kendimizin olması hâlidir. Özgür iradeye sahip varlıklar, ahlaki davranışlarda ve eylemlerde bulunabilirler. Birey özgür ise, başka bir ifadeyle özgür iradeye sahipse seçimler yapabilir. Bir şeyin iyi, kötü, değerli ve değersiz olması özgür bir bireyin davranışlarında açığa çıkar (Çüçen, 2012: 250).

3. BULGULAR

3.1. 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Ortaöğretim Felsefe Ders Kitabında Yer Alan Değerler ve Değere Vurgu Yapan İfade Sayıları

Aşağıda verilen Tablo 1’de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019-2020 Eğitim Öğretim yılından itibaren 10. Sınıflar düzeyinde felsefe dersinde okutulmakta olan ders kitabında yer verilen değerler ve değere vurgu yapan ifade sayıları gösterilmektedir.

Tablo 1. 2019-2020 Eğitim Öğretim yılından itibaren okutulmakta olan Ortaöğretim Felsefe 10 Ders Kitabında Yer Alan Değerler ve Değere Vurgu Yapan İfade Sayıları

Değer Numarası	Değerler	Değere Vurgu Yapan İfade Sayısı ve İfadenin Geçtiği Sayfa Numarası	
1	Özdenetim	x (s.90) x (s.98)	2
2	Estetik	x(s.116) xx	3
3	Arkadaşlık		0
4	Temizlik		0
5	Yardımseverlik	x(s.109), x(s.126)	2
6	Sevgi	x(s.52)	1
7	Bilgelik	x(s.12), x (s.13), x (s. 14), x (s.15), x (s.29)xxxx, x (s.30), x (s.50), x (s.90)xx	14
8	Sorumluluk	x(s.91), x(s.112), x (s.137)	3
9	Özgürlük	x(s.113)	1
10	Çalışkanlık	x (s.90)	1
11	Sabır	x (s.103)	1
12	Aile		0
13	Alçak Gönüllülük		0
14	Hoşgörü		0
15	Misafirperverlik		0
16	Saygı	x(s.52),	1
17	Dayanışma	x(s.26)	1
18	Adalet	x(s.90)xx	3
19	Barış		0
20	Dürüstlük	x(s.90), x(s.126)	2
21	Vatanseverlik	x(s.79)	1
22	Dostluk		0

3.2. 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Ortaöğretim Felsefe Ders Kitabında Değerlerin Yer Aldığı Cümleler

“Temel erdemler; ölçülülük, cesaret, bilgelik ve adalettir” (Bilgelik ve Adalet)

“Dürüstlük erdemi ancak eyleme dönüşürse bir anlamı olur” (Doğruluk)

“Yardımlaşmanın bulunduğu şehir erdemli şehirdir” (Yardımseverlik)

“Kaynakçada göstermenin etik bir sorumluluk olduğunu unutmayınız” (Sorumluluk)

“Bir yurttaşımızın Nobel Bilim Ödülü alması ilgili neler düşünüyorsunuz?” (Vatanseverlik)

“Güven sağlamak istiyorsan yardım edeceksin (Yardımseverlik)”

“İnsanlara yalan söylemeyeceksin” (Dürüstlük)”

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

2019’da yayımlanan ve 2019- 2020 eğitim- öğretim yılından itibaren 10. sınıflarda felsefe dersinde okutulan ders kitabında listelenen 22 değerden, 14’üne en az bir kez vurgu yapılmış, 8’ine ise hiç vurgu yapılmamıştır. En çok vurgu yapılan ‘Bilgelik’ değerine 14 kez yer verilmiştir. ‘Estetik’, ‘Sorumluluk’, ‘Adalet’ değerlerine 3’er kez, ‘Özdenetim’, ‘Yardımseverlik’, ‘Dürüstlük’ değerlerine 2’şer kez, ‘Sevgi’, ‘Özgürlük’, ‘Çalışkanlık’, ‘Sabır’, ‘Saygı’, ‘Dayanışma’, ‘Vatanseverlik’ değerlerine ise 1’er kez yer verilmiştir.

Listelenen 22 değerden 10’u Millî Eğitim Bakanlığı’nın öğretim programlarında ‘kök değerler’ olarak nitelendirilmektedir. Felsefe ders programı çerçevesinde öğrencilerin, milli, manevi, ahlaki, kültürel ve evrensel değerleri anlamaları hedeflenmiş ve öğretim programında ‘Adalet’, ‘Dostluk’, ‘Dürüstlük’, ‘Özdenetim’, ‘Sabır’, ‘Saygı’, ‘Sevgi’, ‘Sorumluluk’, ‘Vatanseverlik’ ve ‘Yardımseverlik’ kök değerler olarak tanımlanmıştır. Yalnız kök değerler açısından incelendiğinde ise felsefe ders kitabının bu türden değerlere 16 kez değindiği tespit edilmiştir.

Öğretim programının en önemli bileşenlerinden birini değerler teşkil etmektedir. Öğretim programlarında, ‘kök değerler’ adıyla nitelendirilen 8 değer, temel değer statüsünde kabul edilmiştir. Ancak araştırmanın sonucunda felsefe ders kitabının kök değerlere yeteri kadar vurgu yapmadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın sonuçları değerlendirildiğinde, felsefe ders kitabının kök değerlere daha çok vurgu yapması için felsefe ders kitabında ahlak, siyaset, din felsefesi gibi değerler felsefesi alanında çalışmalarını bulunan filozofların eserlerinden derlenerek hazırlanan çeşitli okuma parçalarına yer verilmesi önerilebilir. Değerler, öğrencilere en çok çeşitli etkinlikler yaptırılarak kazandırılabilir. Bu nedenle ders kitabında, her bir ünitenin sonunda değerleri kazandırmaya yönelik farklı etkinlik örneklerine yer verilmesi de düşünülebilir.

KAYNAKÇA

1. Bolay, S. H. (2018). Felsefe Doktrinleri ve Terimleri Sözlüğü, Atlas Kitap, Ankara.

2. Cevizci, A. (1997). Felsefe Sözlüğü, Ekin Yayınları, Ankara.
3. Cevizci, A. (2012). Felsefeye Giriş, Say Yayınları, İstanbul.
4. Çüçen, K. (2012). Felsefeye Giriş, Sentez Yayınları, İstanbul.
5. Cevizci, A. (2019). Felsefeye Giriş, Say Yayınları, İstanbul
6. MEB. (2018). Ortaöğretim Felsefe dersi 10. ve 11 sınıflar öğretim programı. Millî Eğitim Bakanlığı Retrieved: pdf
7. Moseley, A. (2005). A'dan Z'ye Felsefe. (Çev: Ali Süha). Pegasus Yayınları; İstanbul.
8. Şentürk, H. (2018). 'Sosyal İlişkilerde Saygı Kavramı: Psikoloji ve Din Açısından Bir Bakış' Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 20, (20): 217- 228.